

ZORA v luči predloga Strategije razvoja in celostne ureditve ginekološko porodniške službe

Robert Medved

Sektor za razvoj sistema zdravstvenega varstva, Ministrstvo za zdravje

Ključne besede: Strategija razvoja in celostne ureditve ginekološko porodniške službe, ZORA, Ministrstvo za zdravje.

Uvod

V letu 2009 je bila na Ministrstvu za zdravje imenovana delovna skupina za pripravo nove racionalne mreže porodnišnic, ki je pripravila dokument Racionalizacija mreže porodnišnic v Sloveniji. Dokument je obravnaval in potrdil Zdravstveni svet. Dokument je objavljen tudi na spletni strani ministrstva in je dosegljiv na naslovu: http://www.mz.gov.si/si/delovna_podrocja/zdravstveno_varstvo/razvoj_sistema_zdravstvenega_varstva/racionalizacija_mreze_porodnisnic_v_sloveniji/. Delovna skupina, ki je dokument pripravila, je bila sestavljena iz vrhunskih strokovnjakov s področja ginekologije in porodništva, ki so pri svojem delu uporabili vse svoje znanje in izkušnje, ki jih imajo na tem področju. Delovna skupina je elaborat zaključila z dvema priporočiloma, in sicer:

- da predlagajo združevanje majhnih porodnišnic in prestrukturiranje vsebine dela v preostalih porodnišnicah po tem procesu ter
- da predlagajo vključevanje zunajbolnišničnih ginekologov-porodničarjev v dežurno službo v porodnišnicah.

Delovna skupina je v elaboratu navedla tudi literaturo, ki so jo za pripravo uporabili, kot tudi seznam minimalne opreme za delovanje porodne sobe s skupnimi stroški, pregled minimalne kadrovske zasedbe za delovanje porodne sobe z izračunom bruto osebnega dohodka za 1 leto in oceno povečanja števila porodov po porodnišnicah zaradi morebitne ukinitve posameznih porodnišnic. Ocena temelji na krajevni porazdelitvi rojevanja glede na kraj stalnega bivališča v prejšnjih letih.

Na Ministrstvu za zdravje smo ugotovili, da se objavljeni elaborat Racionalizacija mreže porodnišnic v Sloveniji omejuje le na porodniško službo in ne obravnava celotne ginekološko porodniške službe, ki deluje kot zaključena celota, zato je bila v mesecu avgustu 2010 imenovana nova delovne skupina z nalogo, da pripravi predlog Strategije razvoja in celostne ureditve ginekološko–porodne službe v Republiki Sloveniji do leta 2020, ki mora vsebovati celovit pregled in predloge za preoblikovanje ginekološko–porodniške službe v Republiki Sloveniji.

Predlog Strategije razvoja in celostne ureditve ginekološko porodne službe v Republiki Sloveniji

Delovna skupina je predlog Strategije pripravila v oktobru leta 2010 in ga posredovala na Ministrstvo za zdravje. Predlog Strategije je bil obravnavan in potrjen na seji Razširjenega strokovnega kolegija za ginekologijo in porodništvo dne 26. 11. 2010. Zdravstveni svet je predlog Strategije obravnaval in potrdil na seji dne 25. 1. 2011. Dan kasneje, to je 26. 1. 2011, je bil predlog Strategije dan v javno razpravo, ki je trajala dva meseca, do 31. 3. 2011. Predlog Strategije razvoja in celostne ureditve ginekološko porodniške službe v Republiki Sloveniji je objavljen na spletni strani ministrstva in dosegljiv na naslovu: http://www.mz.gov.si/si/mz_za_vas/strategija_razvoja_in_celostne_ureditve_ginekolosko_porodne_sluzbe_v_rs/.

Predvideni nadaljnji koraki pri implementaciji predloga Strategije:

- pripravljena bo ekonomska analiza učinkov implementacije predloga Strategije;
- ker je bilo v okviru javne razprave precej pripomb na poglavje 3 - Obremenjenost hospitalnih ginekologov z ambulantnim porodniškim in kirurškim delom, kateremu je bilo večkrat očitano, da so podatki v njem netočni, kar do neke mere ugotavljajo tudi že avtorji sami, bo poglavje 3 popravljeno in dopolnjeno z novejšimi podatki;
- pripravljen bo nov predlog Strategije, ki bo dopolnjen z novimi podatki in bo upošteval vse relevantne pripombe iz javne razprave;
- na osnovi novega predloga Strategije bo pripravljen tudi akcijski načrt.

Predlog Strategije je napisan v 8 poglavjih na 60 straneh in zajema vsa pomembna področja ginekologije in porodništva, in sicer: porodništvo, babištvo, ginekologijo, reproduktivno medicino in ambulantno službo. Na vsakem od teh področij podaja predloge za spremembe. Poglavitni predlogi za spremembe posameznih področij so povzeti v nadaljevanju.

Predlogi za spremembe na področju porodništva:

1. Ohraniti je potrebno nivojsko strukturo organizacije službe: primarna, sekundarna in terciarna raven.
2. Sekundarna raven naj postane vodilni organizator in koordinator ginekološko porodniške službe.
3. Specialistom je potrebno omogočiti delo na primarnem in sekundarnem nivoju.
4. Na primarnem in sekundarnem nivoju je potrebno vključiti babice kot samostojne skrbnice za zdrave in neogrožene nosečnice in porodnice.
5. Mesto poroda naj ostanejo porodniški oddelki bolnišnic, v katerih je mogoče uvesti samostojno babiško enoto. Porodi v samostojnih babiških enotah in na domu niso mogoči, dokler ne bodo sprejeti določeni zakonski predpisi, ki bodo omogočili varen porod na domu in v samostojnih babiških oddelkih.

Predlogi za spremembe na področju babištva:

1. Predlog za izvajanje evropske direktive 2005/96/EG s prenosom določenih kompetenc z zdravnika na babico.
2. Predlog za uvedbo stopenjske obravnave nosečnic in porodnic.
3. Pobuda za izvajanje določil Navodila o spremembah in dopolnitvah navodila za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni (Ur.l. RS, št. 33/2002), ki omogočajo babici izvajanje petih pregledov v nosečnosti.

Predlogi za spremembe na področju ginekologije:

1. Obvezno vključevanje vseh ginekologov-porodničarjev v dežurno službo, ne glede na mesto in način zaposlitve.
2. Združevanje manjših ginekološko porodniških oddelkov v skupne enote.
3. Uvedba regionalnih dežurnih centrov, v katerih bi dežurali vsi ginekologi-porodničarji iz regije.

Predlogi za spremembe na področju reproduktivne medicine:

1. Uveljavljanje standardov Evropskega združenja za humano reprodukcijo.
2. Organizacija »one stop- one day« ambulant.
3. Uvedba subspecializacije iz reproduktivne medicine.

4. Izdelava smernic za stopenjsko diagnostiko in terapijo neplodnosti.
5. Certificiranje posameznikov in ustanov po mednarodnih standardih.

Predlogi za spremembe na področju ambulantne službe:

1. Vključevanje ambulantnih ginekologov v delo na vseh treh ravneh.
2. Omogočiti ginekologom primarne ravni opravljanje manjših diagnostičnih in terapevtskih posegov.
3. Nekatere preventivne dejavnosti (vodenje nosečnic in program ZORA) prenesti na diplomirane medicinske sestre oziroma diplomirane babice.

Zaključek

Predlog Strategije razvoja in celostne ureditve ginekološko porodniške službe v Republiki Sloveniji predlaga, da se preventivne dejavnosti, kot na primer jemanje brisov pri zdravih ženskah v okviru Državnega programa ZORA, prenese na diplomirane medicinske sestre oziroma diplomirane babice.

Vir:

Strategija razvoja in celostne ureditve ginekološko porodniške službe v Republiki Sloveniji, Ljubljana, oktober 2010.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

ZORA v luči predloga Strategije razvoja in celostne ureditve ginekološko porodniške službe

dr. Robert Medved, dr. med.,
vodja Sektorja za razvoj sistema zdravstvenega varstva
Ministrstvo za zdravje

2. izobraževalni dan programa ZORA
Brdo pri Kranju, 8. april 2011

1

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Kronologija Strategije

- v letu 2009 imenovana DS za pripravo nove racionalne mreže porodnišnic
- DS pripravila elaborat Racionalizacija mreže porodnišnic v Sloveniji
- elaborat je obravnaval in potrdil Zdravstveni svet na svoji 5/2010 seji dne 24.8.2010
- elaborat je objavljen in dosegljiv na spletni strani MZ

2

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Kronologija Strategije

- na MZ ugotovili:
 - elaborat se omejuje le na porodniško službo
 - ne obravnava celotne ginekološko porodniške službe, ki deluje kot zaključena celota
- avgusta 2010 imenovana nova DS z nalogo, da pripravi predlog Strategije razvoja in celostne ureditve ginekološko porodniške službe v RS do leta 2020 s celovitim pregledom in predlogi za preoblikovanje ginekološko porodniške službe

3

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Predlog Strategije

- pripravljen v oktobru 2010
- 17 strokovnjakov s področja ginekologije, porodništva in reproduktivne medicine
- 60 strani, 8 poglavij

4

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Predlog Strategije

- posredovan v obravnavo Zdravstvenemu svetu
- obravnavan in potrjen na RSK za ginekologijo in porodništvo dne 26.11.2010
- obravnavan in potrjen na seji Zdravstvenega sveta dne 25.1.2011
- predstavitev na Zdravstvenem svetu vzbudila velik medijski odziv

5

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Nadaljnji koraki

- dokument je bil v javni razpravi do 31.3.2011
- izvedba ekonomske študije
- zaradi nezanesljivosti nekaterih podatkov je potrebno poglavje 3 dopolniti z ekzaktnimi podatki
- po koncu javne razprave pripraviti prenovljeno, dopolnjeno strategijo
- priprava akcijskega načrta

6

Predlogi za spremembe-porodništvo

1. Ohraniti je potrebno nivojsko strukturo organizacije službe: primarni, sekundarni in terciarni nivo.
2. Sekundarni nivo naj postane vodilni organizator in koordinator ginekološko porodniške službe.
3. Specialistom je potrebno omogočiti delo na primarnem in sekundarnem nivoju.
4. Na primarnem in sekundarnem nivoju je potrebno vključiti babice kot samostojne skrbnice za zdrave in nizkorizične nosečnice in porodnice.

7

Predlogi za spremembe-porodništvo

5. Mesto poroda naj ostanejo porodniški oddelki bolnišnic, v katerih je mogoče uvesti samostojno babiško enoto. Porodi v samostojnih babiških enotah in na domu niso mogoči, dokler niso sprejeti določeni zakonski predpisi, ki bodo omogočili varen porod na domu in v samostojnih babiških oddelkih.

8

Predlogi za spremembe-babištvo

1. Predlog za izvajanje evropske direktive 2005/96/EG s prenosom določenih kompetenc z zdravnika na babico.
2. Predlog za uvedbo stopenjske obravnave nosečnic in porodnic.
3. Pobuda za izvajanje določil Navodila o spremembah in dopolnitvah navodila za izvajanje preventivnega zdravstvenega varstva na primarni ravni (Ur.l. RS, št. 33/2002), ki omogočajo babici izvajanje petih pregledov v nosečnosti.

9

Predlogi za spremembe-ginekologija

1. Obvezno vključevanje vseh ginekologov-porodničarjev v dežurno službo, ne glede na mesto in način zaposlitve.
2. Združevanje manjših ginekološko-porodniških oddelkov v skupne enote.
3. Uvedba regionalnih dežurnih centrov, v katerih bi dežurali vsi ginekologi-porodničarji iz regije.

10

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Predlogi za spremembe-reproduktivna medicina

1. Uveljavljanje standardov Evropskega združenja za humano reprodukcijo.
2. Organizacija »one stop- one day« ambulant.
3. Uvedba subspecializacije iz reproduktivne medicine.
4. Izdelava smernic za stopenjsko diagnostiko in terapijo neplodnosti.
5. Certificiranje posameznikov in ustanov po mednarodnih standardih.

11

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Predlogi za spremembe-ambulantna služba

1. Vključevanje ambulantnih ginekologov v delo na vseh treh ravneh.
2. Omogočiti ginekologom primarne ravni opravljanje manjših diagnostičnih in terapevtskih posegov.
3. Nekatero preventivno dejavnosti (vodenje nosečnic in ZORA program) prenesti na diplomirane medicinske sestre oziroma diplomirane babice.

12

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Zaključek

Predlog Strategije predlaga, da se preventivne dejavnosti, kot npr. jemanje brisov pri zdravih ženskah v okviru Državnega programa ZORA, prenese na diplomirane medicinske sestre oziroma diplomirane babice.

13
